

z dnia....., zgłoszony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W BIELSKU-BIAŁEJ**

z dnia 2025 r.

**w sprawie Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej Miasta Bielska-Białej do 2030**

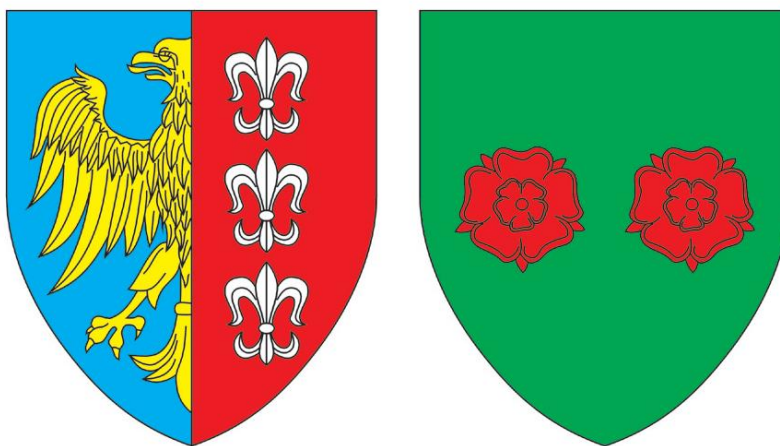
Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.), art. 9 ust.1 oraz art. 92 ust. 1 pkt 1 i ust.2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),

**Rada Miejska
uchwała**

§ 1. Przyjąć Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Miasta Bielska-Białej do 2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Bielska-Białej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
MIASTA BIELSKA-BIAŁEJ
DO 2030**

BIELSKO-BIAŁA 2025

Spis treści

- I.** Przemoc domowa w świetle obowiązujących przepisów prawa.
- II.** Przemoc domowa jako zjawisko wieloaspektowe i interdyscyplinarne. Założenia ogólne Programu.
- III.** Skala zjawiska przemocy domowej na terenie Bielska-Białej w odniesieniu do rozmiaru tego zjawiska w Polsce oraz podsumowanie realizacji dotychczasowych miejskich programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- IV.** Rekomendacje, założenia, cele i zadania Programu.
- V.** Adresaci Programu.
- VI.** System przeciwdziałania przemocy domowej w Bielsku-Białej. Realizatorzy i Partnerzy Programu.
- VII.** Zasady finansowania Programu.
- VIII.** Monitorowanie i ewaluacja Programu.
- IX.** Harmonogram realizacji Programu.

I. Przemoc domowa w świetle obowiązujących przepisów prawa.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Miasta Bielska-Białej do 2030 (zwanego dalej „Programem”) stanowi realizację obowiązków nałożonych na gminę i miasto Bielsko-Biała na prawach powiatu ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej znowelizowanej 22 czerwca 2023 r. Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych gminy należy w szczególności: tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 powołanej wyżej ustawy, do zadań własnych powiatu należy w szczególności: opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Program określa również zadania dla m.in. jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego wynikające z Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030. Aktami wykonawczymi do ww. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej są m.in.:

- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
- rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony.

Do uregulowań prawnych problematyki przeciwdziałania przemocy domowej należą również:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Założenia Programu nawiązują także do:

- Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030,
- Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030, której celem generalnym jest wysoka jakość życia mieszkańców województwa śląskiego i aktywna społeczność regionalna. Do przeciwdziałania przemocy domowej odnosi się cel strategiczny 6: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy domowej, kierunek działań 6.5: Przeciwdziałanie przemocy domowej,
- Strategii Rozwoju Bielska-Białej do 2030 roku,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielska-Białej na lata 2021-2030.

II. Przemoc domowa jako zjawisko wieloaspektowe i interdyscyplinarne. Założenia ogólne Programu.

W poszukiwaniu skutecznych form przeciwdziałania przemocy domowej, ochronę i pomaganie osobom doznającym przemocy oraz pracę z osobami stosującymi przemoc, która wpływa także na bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej, angażuje się wielu profesjonalistów i wolontariuszy, organizacji pozarządowych oraz organów administracji państwowej i samorządu terytorialnego. Zajmowanie się przemocą domową wymaga wnikliwego zrozumienia złożoności zjawisk występujących w życiu rodzinnym, a także szczególnej troski i rozważań w trakcie procesu interwencji i pomocy.

W przepisach polskiego prawa powszechnie obowiązującego, w art. 2 ww. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, zawarta jest definicja, zgodnie z którą przez przemoc domową należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni (przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec ww. osób)
– wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę stosującą przemoc domową należy rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej.

Świadek przemocy domowej to osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Definicja powyższa zawiera cztery podstawowe kryteria¹, na podstawie których rozpoznaje się przemoc domową:

- Intencjonalność – działania osoby stosującej przemoc są celowe i zamierzone, nie dzieją się przypadkowo. Intencjonalność nie oznacza tylko i wyłącznie celowego zadawania bólu i krzywdzenia, a dotyczy dążenia do uzyskania kontroli, władzy, bezwzględного posłuszeństwa. W przekonaniu stosującego przemoc on sam jest osobą, która ma wiedzę o tym, co jest dobre dla osoby, którą krzywdzi, w związku z tym uważa, że powinien podejmować decyzje, a inni członkowie rodziny muszą się podporządkować.
- Dysproporcja sił – w rodzinach z problemem przemocy istnieje nierównowaga sił w aspekcie fizycznym, ale także materialnym, psychicznym, kulturowym, społecznym. W wyniku stosowania przemocy dysproporcja ta się pogłębia, osoba doznająca przemocy czuje się coraz bardziej bezbronna i bezradna, a osoba stosująca przemoc ma coraz większe poczucie bezkarności. Źródłem dysproporcji sił są m.in. wiek, płeć, stan zdrowia, dysponowanie majątkiem.
- Naruszanie godności i praw – w szczególności narażenie osoby krzywdzonej na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia. Osoba stosująca przemoc traktuje partnera jak przedmiot odmawiając mu poczucia sprawstwa, podmiotowości, a tym samym narusza jego godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, poniża osobę krzywdzoną, deprecjonuje ją, ośmiesza, pozbawia prawa do pracy, godziwych warunków życia, tajemnicy korespondencji, ochrony zdrowia, kontaktów z najbliższymi.
- Powodowanie cierpienia i szkód – osoby doznające przemocy traktowane są w sposób bezlitosny, niegodny, doznają szkód fizycznych i psychicznych. Często po długotrwałej sytuacji traumatycznej nabierają przekonania, iż zasługują na takie traktowanie.

Przemoc ma różne oblicza i aspekty:

- jest procesem (nie pojawia się nagle, znenacka, tworzy cykle),
- ma tendencję do powtarzania się (rzadko jest jednorazowym epizodem),

¹ K. Michalska, D. Jaszczak-Kuźmińska: Przemoc w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA, Warszawa 2007; P. R. Salber, M.D. i E. Taliaferro: O przemocy domowej – Poradnik lekarza pierwszego kontaktu, PARPA, Warszawa 1998; J. Mellibruda: Przemoc domowa. W: O przemocy domowej – Poradnik lekarza pediatry. Praca zbiorowa pod. red. J. Mellibrudy, R. Durdy, H. D. Sasal, PARPA, Warszawa 1998; H. D. Sasal: Niebieskie karty – przewodnik do procedury interwencji policji wobec przemocy w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA, Warszawa 2005; Wprowadzenie do Programu PARPA – Bezpieczeństwo w rodzinie. W: Niebieska Linia, Instytut Psychologii Zdrowia, Warszawa 02/99

- eskaluje (z czasem przybiera na sile),
- toczy się w wymiarze: dominacja-uległość,
- odpowiedzialność leży zawsze po stronie osoby stosującej przemoc,
- przemoc przejawia się w różnych formach.

Ze względu na rodzaj zachowań osoby stosującej przemoc specjaliści wyróżniają sześć podstawowych form przemocy domowej. Należą do nich:

1. Przemoc fizyczna – wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie. Należą do nich m.in. szturchanie, popychanie, odpychanie, ciągnięcie za włosy, uszy, przytrzymywanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy. Ich skutkiem mogą być opuchlizny, zwichnięcia, złamania, siniaki, rany cięte, klute, poparzenia (papierosowe, od pogrzebacza, żelazka), obrażenia wewnętrzne. Opisując przemoc fizyczną określa się również wskazania do konsultacji i leczenia medycznego. Jest to przemoc najbardziej widoczna, najtrudniejsza do ukrycia, za jej stosowanie zapadają najczęściej wyroki sądowe.
2. Przemoc psychiczna (emocjonalna) – prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby u jej ofiary, wykorzystując mechanizmy psychologiczne poprzez ośmieszanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągłe krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie. Wobec dziecka polega także na wciąganiu w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, opieki, uwagi i miłości, kierowanie wobec niego oczekiwań, którym nie jest w stanie sprostać, faworyzowanie jednego z rodzeństwa. Przemoc ta jest najtrudniejszą do udowodnienia. Często zaczyna się niepostrzeżenie, początkowo nie jest dostrzegana nawet przez osoby jej doznające. Zaczyna się od ignorowania potrzeb ofiary, zazdrości, krytykowania jej poglądów, wyglądu, ograniczania kontaktów z bliskimi, a kończy się na groźbach, oczernianiu, oskarżaniu, upokarzaniu, szantażowaniu.
3. Przemoc materialna (ekonomiczna) – prowadzi do całkowitego uzależnienia finansowego od stosującego przemoc, np. poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka, uniemożliwianie dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych.
4. Przemoc seksualna - przedmiotowe traktowanie osoby doznającej przemocy w celu zaspokajania potrzeb seksualnych osoby stosującej przemoc, m.in. przez wymuszanie nieakceptowanych przez drugą osobę praktyk i zachowań seksualnych, kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy osoba krzywdzona nie jest w pełni tego świadoma, jak również bez pytania jej o zgodę lub w sytuacji, gdy takiego kontaktu się obawia. W przypadku dzieci przemoc ta dotyczy angażowania ich w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Przemoc ta odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym oraz bez kontaktu fizycznego (np. prezentowanie dziecku treści pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm, krytykowanie zachowań seksualnych).
5. Zaniedbywanie – ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych, co pogarsza stan zdrowia osoby doznającej przemocy i utrudnia jej prawidłowy rozwój. Tę formę przemocy stosują najczęściej osoby dorosłe wobec dziecka, m.in. poprzez odrzucenie emocjonalne, brak zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, stanem zdrowia, higieną, potrzebami żywieniowymi, ubiorem, pozostawianie dziecka bez opieki, nie zapewnianie mu schronienia, bezpieczeństwa, opieki medycznej (m.in. szczepień ochronnych, opieki stomatologicznej).
6. Cyberprzemoc - stosowanie przemocy poprzez: prześladowanie, zastraszanie, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystaniem internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w internecie, portale społecznościowe i inne. Osobę dopuszczającą się takich czynów określa się stalkerem.

Powyższe formy przemocy mogą się przenikać. Każda z nich może też występować osobno. Poszczególne formy przemocy najczęściej ze sobą współlistnieją.

Przemoc domowa najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Często ma długą, nawet kilkunastoletnią historię i zwykle powtarza się według określonych, nietrudnych do zaobserwowania prawidłowości. Jeśli już raz ktoś przekroczył granicę przemocy w kontaktach z bliską osobą, to z dużym prawdopodobieństwem powtórzy to po raz kolejny. Zaobserwowano, że przemoc domowa powtarza się w charakterystycznym

schemacie. Na zjawisko to, nazwane cyklem przemocy wobec bliskich, opisane w 1979 r. przez Leonorę Walker, składają się trzy następujące po sobie fazy:

1. Faza narastania napięcia – początkiem cyklu jest wyczuwalny wzrost napięcia. Narastają sytuacje konfliktowe, których przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia. Osoby doznające przemocy określają tę fazę mianem ciszy przed burzą. Osoba stosująca przemoc jest rozdrażniona, łatwo wpada w gniew, jest pełna pretensji i uszczypliwości. Jednocześnie przerzuca odpowiedzialność za taki stan rzeczy na osobę doznającą przemocy („widzisz co spowodowałaś/eś, jak się zdenerwowałam/am”). Mimo starań osoby krzywdzonej, by uspokoić osobę stosującą przemoc poprzez spełnianie jego życzeń, zaczyna pojawiać się agresja. Osoba doznająca przemocy usprawiedliwia stosującego przemoc, obwinia siebie, jednak cokolwiek zrobi lub jakiegokolwiek działania zaniecha, nie jest w stanie zapobiec wybuchowi agresji. Osoba doświadczająca przemocy nie ponosi odpowiedzialności za czyny osoby stosującej przemoc. Każdy pretekst jest dobry, by zmanifestować swoje niezadowolenie, gniew.
2. Faza ostrej przemocy – to faza, w której wzrastające napięcie eksploduje, powoduje wybuch emocji, często zupełnie niekontrolowany, nieadekwatny do przyczyny podawanej przez sprawcę. Osoba stosująca przemoc, zamieniając się w kata, jest nieobliczalna, agresywna wobec rodziny, niszczy sprzęty, zwiększając ryzyko dużych szkód fizycznych, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. Osoba krzywdzona odczuwa wówczas przerażenie, bezsilność, poczucie winy, gniew (nie udało jej się zapobiec wybuchowi). Najczęściej po akcie ostrej przemocy osoba doznająca przemocy decyduje o szukaniu pomocy, ujawnieniu przemocy, rozstaniu, uruchomieniu działań prawnych.
3. Faza miodowego miesiąca – dla stosującego przemoc to czas skruchy, zadośćuczynienia, angażowania się w naprawienie szkód, zapobieżenia konsekwencjom deklaracji poprawy i okazywania miłości. Stosujący przemoc przekonuje osobę doznającą przemocy, że przemoc już więcej się nie powtórzy, uwodzi ją, a ona/on wbrew zdrowemu rozsądkowi wierzy w to głęboko. W związku tych osób sytuacja poprawia się na tyle, że przypomina tą z początku znajomości. Niedawno gotowa uciec osoba krzywdzona – zostaje, wycofuje sprawy sądowe, odmawia składania zeznań. Cieszy się namiastką „normalności”. Pozornie osoba doznająca przemocy odzyskuje kontrolę nad sytuacją. Niebezpieczeństwo tej fazy polega na tym, że osoba stosująca przemoc nie jest w stanie długo pełnić takiej roli, z błahego powodu znowu narasta napięcie i cykl się powtarza, z czasem przybierając na sile. Faza ta daje osobie krzywdzonej złudną nadzieję, opóźnia poszukiwanie pomocy i wychodzenie z kręgu przemocy.

Przedstawione powyżej fazy cyklu przemocy domowej następują kolejno po sobie przybierając na sile. Z czasem skróceniu ulega faza miodowego miesiąca, gdyż doświadczenie uczy osobę stosującą przemoc, że nie musi się tak bardzo starać – osoba doznająca przemocy nie realizuje swoich gróźb i zamierzeń. Czasem już sam brak przemocy jest dla osoby krzywdzonej nagradzający. Tym samym u stosującego przemoc narasta poczucie bezkarności, a u osoby krzywdzonej poczucie winy, bezradności i bezsilności. Osoby doświadczające przemocy w wyniku wieloletniego treningu zwykle wyczuwają zbliżające się niebezpieczeństwo, same wywołują awanturę, by mieć już przemoc za sobą. Zjawisko to jest mylące dla osób pomagających, gdyż łatwo założyć prowokację przez osobę doznającą przemocy, a zatem przypisać jej winę, w którą osoba stosująca przemoc głęboko wierzy i eksponuje ją, podważając wiarygodność. Szczególnej uwagi i reakcji ze strony świadków i specjalistów wymagają dzieci krzywdzone.

Do czynników ryzyka krzywdzenia dzieci zaliczono:

- czynniki związane z rodziną, m.in. depriwowane potrzeby ekonomiczne, przewlekła choroba, związek nieformalny lub małżeństwo mieszane etnicznie, zaburzenia psychiczne, opóźnienia w rozwoju umysłowym jednego lub obojga rodziców, posiadanie dzieci z różnych związków, zgon dziecka z przyczyn niewyjaśnionych, sytuacja kryzysu w rodzinie, uzależnienia,
- czynniki związane z matką, m.in. pierwszy poród przed 18 rokiem życia, poród pierwszego dziecka bez zawarcia związku małżeńskiego z ojcem dziecka, dwa lub więcej nieudanych związków przed 25 rokiem życia, krzywdzenie dziecka w historii poprzednich związków, aktualny nie satysfakcjonujący związek z mężczyzną, doświadczenia krzywdzenia w rodzinie pierwotnej, własne poważne problemy emocjonalne, uzależnienia,
- czynniki związane z dzieckiem, m.in. dziecko z pierwszego małżeństwa nieakceptowane przez drugiego męża, rozczarowanie związane z płcią dziecka, dziecko urodzone po śmierci poprzedniego dziecka, wada rozwojowa dziecka, wcześniactwo, dzieci bliźniacze, zachowania dziecka: nadpobudliwość, moczenie nocne, trudności ze snem, jedzeniem,

- czynniki środowiskowo-kulturowe, m.in. stereotypy społeczne odbierające dzieciom możliwość obrony, znieczulające wrażliwość świadków przemocy.

W systemie przeciwdziałania przemocy domowej istotne jest prowadzenie oddziaływań na osoby stosujące przemoc domową. Stosowanie przemocy jest niezwykle nagradzającym sposobem sprawowania władzy, kontroli i podporządkowywania osoby krzywdzonej swojej woli. Wśród przyczyn stosowania przemocy domowej podaje się:

- przeciążenie problemami, silnymi emocjami,
- brak wystarczających umiejętności konstruktywnego radzenia sobie z emocjami, kontrolowania własnej agresji i wrogości, porozumiewania się z otoczeniem, współdziałania, rozumienia potrzeb innych ludzi,
- obciążenie przez wzorce kulturowo-środowiskowe, akceptujące przemoc we wzajemnych kontaktach, antycypowanie naznaczonych przemocą przepisów ról ojca, męża,
- brak wiedzy o człowieku i życiu,
- skłonność do sadyzmu,
- poczucie niskiej wartości,
- bezradność,
- nadużywanie alkoholu i substancji psychoaktywnych, uzależnienie.

Tłumacząc stosowanie przemocy domowej osoba ją stosująca m.in.:

- kwestionuje swoją odpowiedzialność przekonując, iż podlega zewnętrznym siłom, nad którymi nie panuje (przypadek, wypadek, działanie niezamierzone),
- kwestionuje szkodę przekonując innych, że nic takiego się nie stało, np. mówi domownikom, że ich pozabija, ale „to tylko słowa”,
- kwestionuje wiarygodność osoby doznającej przemocy,
- potępia potępiających, odbierając oceniającym jego czyn, prawo oceniania, odwracając uwagę od czynu lub tłumacząc, że wszyscy tak robią, wobec tego ocena jest nieadekwatna,
- odwołuje się do wyższych racji, np. do przekonania o dobrych metodach wychowawczych lub broniienia dobrego wizerunku swojego i rodziny, który osoba doznająca przemocy niszczy.

Osoba stosująca przemoc używa zwykle jednocześnie kilka technik manipulacji, odwołując się do najróżniejszych uczuć, zmieniając taktykę, gdy któraś z technik zawodzi.

Z powyższych mechanizmów wynika potrzeba interdyscyplinarnego współdziałania służb i instytucji społecznych w celu skutecznej ochrony osób doznających przemocy domowej i przeciwdziałanie temu problemowi. Złożona natura tego zjawiska sprawia bowiem, że żadna z instytucji w pragmatyce swoich działań nie jest w stanie sama wypracować strategii i metod gwarantujących osiągnięcie powyższego celu. Co więcej, działania wybiórcze, nie obejmujące całego systemu rodzinnego i prowadzone przez różne instytucje bez porozumienia między nimi przyczynić się mogą do wtórnej wiktymizacji osób doznających przemocy i opóźnień w realizacji pracy socjalnej, psychologicznej, pedagogicznej oraz działań organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

III. Skala zjawiska przemocy domowej na terenie Bielska-Białej w odniesieniu do rozmiaru tego zjawiska w Polsce oraz podsumowanie realizacji dotychczasowych miejskich programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Przemoc domowa należy do zjawisk, których obiektywna diagnoza społeczna jest utrudniona. Złożona natura tego zjawiska oraz warunkujących go i współistniejących czynników społecznych i kulturowych sprawia, że źródła informacji o problemie ukazują jedynie fragment rzeczywistego jego obrazu, porównywany niekiedy do „wierzchołka góry lodowej”.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem, które występuje powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, szkole, środkach masowego przekazu i w rodzinie.

Liczne badania zlecane przez podmioty zajmujące się problematyką przemocy ukazują skalę zjawiska przemocy domowej, przemocy wobec dzieci, przemocy wobec osób starszych i z niepełnosprawnością a także przemocy w środkach komunikacji elektronicznej, tzn. cyberprzemocy. W badaniach zrealizowanych w 2022 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej pt. „*Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych*” oprócz grupy badawczej, którą stanowiły osoby starsze (60+) i niepełnosprawne oraz profesjonaliści, metodologia badań zakładała objęcie badaniami ogół

społeczeństwa, tj. grupę obywateli powyżej 18 roku życia (próba badawcza 2431 osób). Celem zbadania tej grupy wiekowej było uzyskanie ogólnej charakterystyki doświadczeń związanych z doznaniem przemocy w społeczeństwie polskim. Spośród badanych osób prawie połowa (49,4%) ankietowanych zadeklarowała, że w ciągu całego swojego dotychczasowego życia doznała jakiejś formy przemocy (interpretując te dane, należy pamiętać, że dotyczą doznawania przemocy w okresie całego życia badanych, a udzielone odpowiedzi mogły dotyczyć także pojedynczych incydentów przemocowych). Jednocześnie aż 11,3% ankietowanych wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”, co najprawdopodobniej oznacza, że osoby te nie były pewne czy działania, które wobec nich podjęto, były przemocą. Kobiety (51,6%) nieznacznie częściej niż mężczyźni (47,2%) zadeklarowały, że były w swoim życiu osobami doświadczającymi przemocy. Odsetek osób deklarujących, że doświadczyły w życiu przemocy w jakiegokolwiek formie, jest najwyższy w najmłodszej grupie respondentów, osób do 20 roku życia (54,2%) i wraz ze wzrostem wieku odsetek ten maleje. Spośród osób deklarujących, że doznawały przemocy, doświadczenia z zakresu przemocy psychicznej miało 85,5% a fizycznej 64,6%. Mniej więcej jedna na cztery osoby (22,6%), doświadczyła różnych form przemocy seksualnej, jedna na pięć – przemocy ekonomicznej (21,1%). Najczęściej wskazywana była przemoc przez zaniedbanie (18,7%). Zaniepokojenie budzi fakt, że prawie 2/3 badanych (64,6%), którzy doświadczyli przemocy, nie zgłosiło nikomu tego faktu. Wśród powodów takiego stanu rzeczy wymieniano kilka podstawowych czynników: brak wiedzy na temat tego, że doznaje się przemocy, brak znajomości systemu przeciwdziałania przemocy i umiejętności korzystania z niego, niechęć do korzystania z pomocy z powodu wstydu i obawy przed konsekwencjami, nasileniem przemocy oraz stygmatyzacją społeczną i wyuczona bezradność².

Przemoc to zjawisko występujące coraz powszechniej. W mediach oraz w fachowej literaturze każdego dnia znaleźć można doniesienia o krzywdach wyrządzonych ludziom, znęcaniu się nad najbliższymi, ubliżaniu czy zaniedbywaniu. Coraz częściej słyszymy o przemocy wobec dzieci, wobec osób starszych czy z niepełnosprawnością. Zjawisko przemocy to także temat, który pojawia się coraz częściej jako „towar” sprzedawany w licznych programach telewizyjnych, atrakcja filmów czy gier komputerowych. Przemoc w tym wydaniu staje się pewnym rodzajem rozrywki czy nawet zabawy. Coraz częściej słyszymy również o przemocy, która dzieje się w wirtualnym świecie – cyberprzemocy. Na ten rodzaj przemocy narażone są w szczególności osoby młode „nałogowo”, bez kontroli korzystające z Internetu. Przemoc przeniesiona do przestrzeni publicznej staje się tym bardziej niebezpiecznym zjawiskiem, gdyż w sieci każdy może być jej ofiarą, świadkiem, czy wręcz dołączyć do oprawców. Państwowy Instytut Badawczy NASK, w 2023 roku opublikował Raport z ogólnopolskich badań uczniów i rodziców „NASTOLATKI 3.0” z 2020 roku. Z raportu wynika, że 23% dzieci (co piąte dziecko) deklaruje, że doświadczyły przemocy Internetowej (cyberprzemocy). Ponadto z badań wynika, że niemal połowa młodych ludzi spotyka się w Internecie z sytuacjami, kiedy ich znajomi są wyzywani (44,6%). Z ośmieszaniem i poniżaniem kogoś w sieci zetknął się co trzeci nastolatek (ośmieszanie – 33,2%, poniżanie 29,6%)³.

W 2023 roku Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę przeprowadziła badania dzieci, z których najważniejszymi doniesieniami są informacje świadczące o tym, że spośród badanych dzieci i nastolatków (79%) doświadczyła w swoim życiu choć raz przemocy lub zaniedbania. W roku poprzedzającym badanie było to 52% respondentów⁴. Najczęściej zgłaszanymi formami przemocy były: przemoc ze strony rówieśników (66%), przemoc ze strony bliskiego dorosłego (32%), wykorzystanie seksualnie bez kontaktu fizycznego (26%). Ponadto 23% dzieci i nastolatków było zaniedbywanych emocjonalnie, 20% doświadczało parentyfikacji, a 14% było świadkami przemocy w domu. Wykorzystywanie seksualnego z kontaktem fizycznym doświadczyło 8% respondentów, tyle samo (8%) było zaniedbywanych fizycznie⁵. Interesująco przedstawiają się wyniki tych badań w odniesieniu do osób, na której wsparcie mogły liczyć badane dzieci i nastolatki, byli to: matka (65%), rówieśnicy spoza rodziny (64%), ojciec (45%), rodzeństwo lub inne dziecko z rodziny (38%), inny dorosły z rodziny (26%), psycholog lub pedagog (13%) oraz nauczyciel lub nauczycielka (11%). Osiem procent dzieci i nastolatków przyznaje natomiast, że nie miało ani jednej osoby, do której mogło się zwrócić w trudnej sytuacji⁶.

² Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Warszawa 2022

³ „Raport z ogólnopolskich badań uczniów i rodziców „NASTOLATKI 3.0” z 2020 roku, Państwowy Instytut Badawczy W-wa 2023

⁴ Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce 2023, Fundacja Dajemy dzieciom siłę, W-wa 2023

⁵ Ibidem

⁶ Ibidem

W badaniach dzieci i młodzież w Bielsku-Białej przeprowadzonych w 2023 r. przez Stowarzyszenie RoPSAN, respondenci mieli okazję wypowiedzieć się na tematy uzależnień i przemocy. Przemoc w tych badaniach była rozpatrywana w aspekcie stosowania przemocy jak też doznawania jej samej. Jak zauważyli badający na wyniki mogła mieć wpływ sytuacja geopolityczna i zdrowotna. Z jednej strony były to miesiące izolacji od rówieśników i społeczeństwa związane z COVID-em, z drugiej zaś wojna w Ukrainie i związany z nią napływ do Polski uchodźców⁷.

Tabela 1. Osoby stosujące przemoc wśród dzieci i młodzieży w Bielsku-Białej

	Dz. VIII kl	Chł. VIII kl	Dz. I kl ponad pdst	Chł. I kl ponad pdst	Dz. III kl ponad pdst	Chł. III kl ponad pdst
odsetek badanych	59,4%	52,8%	50%	33,7%	45,3%	26,3%

Zródło: Raport z badań RoPSAN dla Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Warszawa 2023

Przejawy przemocy zobrazowane w tab. 1 charakteryzowały badaną młodzież Bielska-Białej pod kątem: uczestnictwa w grupie dokuczającej innym; uczestnictwa w grupie, która bije innych; uczestnictwa w grupie, która rozpoczyna bójki z innymi grupami; rozpoczynania z kimś bójki indywidualnie; kradzieży czegoś wartego powyżej 100 zł, włamania się w celu kradzieży; celowego zniszczenia czegoś wartościowego; stosowania cyberprzemocy. Te elementy przemocy umożliwiały scharakteryzowanie grupy, która w przedziale wiekowym 14-15 lat (ósma klasa) w 59,4% u dziewcząt, a w 52,8% u chłopców stosowała przemoc. Istotnie więcej dziewcząt niż chłopców przyznało się do stosowania przemocy wobec innych. To zjawisko utrzymuje się w pozostałych badanych grupach wiekowych. Warto zaznaczyć, że większy jest odsetek dziewcząt stosujących przemoc niż chłopców. Analizując tab. 1 widoczne jest również zmniejszanie się wraz z wiekiem, ilości osób stosujących przemoc, tak wśród dziewcząt jak i chłopców. Znaczący spadek stosowania przemocy widać szczególnie w grupie chłopców. Ilość chłopców stosujących przemoc spada wraz z wiekiem.

Tabela 2. Osoby doznające przemocy wśród dzieci i młodzieży w Bielsku-Białej

	Dz. VIII kl	Chł. VIII kl	Dz. I kl ponad pdst	Chł. I kl ponad pdst	Dz. III kl ponad pdst	Chł. III kl ponad pdst
odsetek badanych	53,7%	51 %	50,7	42,8%	45,5%	29,7%

Zródło: Raport z badań RoPSAN dla Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Warszawa 2023

Badani mogli się wypowiedzieć na temat doznawania przemocy, tj. bycie dręczonym przez innych; bycie pobitym przez grupę; bycie w grupie atakowanej przez innych; bycie okradzionym z czegoś wartego co najmniej 100 zł; bycie ofiarą kradzieży z włamaniem; doznanie uszczerbku w postaci celowego zniszczenia posiadanej własności; zakup czegoś kradzionego (nieświadomy), otrzymywanie od innych przez Internet lub telefon komórkowy nieprzyjemnych komentarzy, opinii na własny temat (zdjęć, obrazów) lub otrzymanie informacji, że ktoś rozsyła takie wiadomości, obrazy. Wyniki zebrane w tab. 2 pokazują, że doznających przemocy w wieku 14-15 lat (ósma klasie szkoły podstawowej), występuje znaczący odsetek, tak wśród dziewcząt jak i chłopców. Jest to odpowiednio 53,7% i 51% badanych. Wraz z wiekiem ilość chłopców doznających przemocy znacząco się zmniejsza. Wśród dziewcząt doznawanie przemocy utrzymuje się na porównywalnym poziomie, odpowiednio 14-15 lat 53,7% badanych, 15-16 lat 50,7% badanych, natomiast 17-18 lat 45,5% badanych dziewcząt doznawało przemocy w różnej formie.

Miasto Bielsko-Biała, nie jest odosobnione w występowaniu zjawiska przemocy. Jest obecne ono w zakresie podobnym jak to uwidoczniło w przytoczonych powyżej badaniach. Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie Bielska-Białej. Jak się zdaje jest to również istotne z uwagi na występowanie przemocy ukrytej, czyli toczącej się w domu czy w szkole, ale nieujmowanej w statystykach, głównie z powodu braku wiedzy na temat jej występowania. Potwierdzały by to przytoczone powyżej badania dorosłych i dzieci, gdzie występuje znaczny odsetek osób nie mówiących nikomu o przemocy, której doznały. W 2023 r. na zlecenie Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Ogólnopolskie Stowarzyszenie RoPSAN – Rodzice Przeciwko Sprzedaży Alkoholu Nieletnim, przeprowadziło badanie ankietowe losowo wybranej grupy 500 osób spośród populacji mieszkańców Bielska-Białej. Wyniki

⁷ Badania RoPSAN dla Urzędu Miasta Bielska-Białej, Warszawa 2023

przedstawiono w poniższych tabelach. Na ich podstawie przeprowadzono analizę zagrożenia przemocą w mieście.

Tabela 3. Przemoc zauważona w domu lub w najbliższej rodzinie (kryterium płeć)

RODZAJ PRZEMOCY	PŁEĆ	KIEDYKOLWIEK W ŻYCIU	W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY
PRZEMOC FIZYCZNA	K	29,9%	19,3%
	M	19,1%	12,9%
PRZEMOC PSYCHICZNA	K	32,1%	24,6%
	M	24,1%	17,7%

Źródło: Raport z badań RoPSAN dla Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Warszawa 2023

Respondenci wypowiedzieli się na temat zaobserwowanej przemocy w ich domu lub najbliższej rodzinie. Dane zawarte w tab. 3 obrazują zmniejszenie się odsetka obserwowanego przez nich zjawiska przemocy. W ciągu swojego życia 29,9% kobiet zauważyło w swoim najbliższym otoczeniu przejawy przemocy fizycznej. Natomiast, w okresie ostatniego roku przed badaniem odsetek kobiet zauważających to zjawisko zmniejszył się do 19,3%. Daje to spadek o 10,6%. W obszarze przemocy psychicznej odsetek kobiet, które zauważyły taką przemoc wśród najbliższych, w ciągu całego swojego życia, wynosił 32,1% (160 kobiet). Natomiast w ostatnim roku przed badaniem fakt przemocy psychicznej zaobserwowało 24,6 % badanych, tj. 123 kobiety. Daje to spadek o 7,5%. W ostatnim roku przed badaniem, z puli 260 badanych kobiet, o 37 zmniejszyła się liczba kobiet stwierdzających w swoim otoczeniu przemoc psychiczną.

Ankietowani mężczyźni również zauważali przemoc fizyczną jak i psychiczną, rzadziej w ostatnim roku przed badaniem, niż w ciągu całego swojego życia. Ilość mężczyzn postrzegających przemoc fizyczną z poziomu 19,1% obniżyła się do poziomu 12,9%. Zmniejszenie o 6,2% w odniesieniu do bielskiej populacji oznacza, że fakt przemocy fizycznej w swoim otoczeniu nie zauważyło 15 mężczyzn. Porównywalnie, o 6,4%, spadła liczba ankietowanych mężczyzn, którzy w ostatnim roku zauważyli w swoim otoczeniu przemoc psychiczną. Jak można zauważyć w tabeli 3. częściej przemoc w swoim otoczeniu zauważają kobiety niż mężczyźni.

Tabela 4. Przemoc zauważona w domu lub w najbliższej rodzinie (kryterium wiek)

RODZAJ PRZEMOCY	WIEK	KIEDYKOLWIEK W ŻYCIU	W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU
PRZEMOC FIZYCZNA	18-24 lat	40,0%	20,0%
	25-34 lat	31,0%	18,3%
	35-44 lat	20,9%	14,5%
	45-54 lat	24,1%	13,3%
	55-64 lat	29,7%	23,4%
	65 lat i więcej	18,9%	13,6%
PRZEMOC PSYCHICZNA	18-24 lat	51,4%	40,0%
	25-34 lat	33,8%	25,4%
	35-44 lat	25,5%	17,3%
	45-54 lat	26,8%	15,9%
	55-64 lat	34,4%	25,0%
	65 lat i więcej	19,8%	19,1%

Źródło: Raport z badań RoPSAN dla Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Warszawa 2023

Trend spadkowy również zauważyć można w odniesieniu do spostrzegania przemocy w swoim otoczeniu, gdy kryterium odniesienia będzie wiek badanych (tab. 4). Badani w Bielsku-Białej, mając na uwadze ostatni rok przed badaniem generalnie zauważali obecność przemocy fizycznej jak i psychicznej zdecydowanie rzadziej niż w całym swoim życiu. Największe spadki zaobserwować można w temacie przemocy fizycznej w grupach wiekowych 18-24 lat, 25-34 lata, 45-54 lata, odpowiednio o 20%, 2,7%, 10,8% osób mniej w tych grupach wiekowych zauważało w swoim otoczeniu przemoc fizyczną w ostatnim roku w odniesieniu do całego życia. W odniesieniu do zaobserwowanej przemocy psychicznej stwierdzony również trend spadkowy, który najbardziej uwidocznił się w grupach wiekowych 18-24 lata, 45-54 lata i 55-64 lata, co daje odpowiednio liczbowo spadki o 11,4%, o 10,9%, o 9,4% osób, które w swoim otoczeniu spostrzegały przemoc psychiczną w ciągu ostatniego roku przed badaniem a w ciągu całego swojego

życia. Najmniejszy spadek obserwowanej przemocy fizycznej nastąpił w grupie wiekowej 55-64 i powyżej 65 roku, życia, tak samo o 6,4%. Świadczy to o tym, że 32 osoby w jednej i drugiej grupie wiekowej spostrzegały przemoc fizyczną w swoim całym życiu, a nie zauważyły jej w ostatnim roku przed badaniem. Najmniejszy spadek w obszarze obserwowanej przemocy psychicznej zauważono w grupie wiekowej powyżej 65 lat, było to 0,7% co daje spadek o 3 osoby, które w swoim życiu przemoc widziały wśród najbliższych przemoc psychiczną a w ostatnim roku jej nie zauważyły.

Tabela 5. Przemoc zauważona w domu lub w najbliższej rodzinie (kryterium wykształcenie)

RODZAJ PRZEMOCY	WYKSZTAŁCENIE	KIEDYKOLWIEK W ŻYCIU	W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU
PRZEMOC FIZYCZNA	PODSTAWOWE	51,4%	37,5%
	ZAWODOWE	29,2%	18,0%
	ŚREDNIE	24,5%	15,8%
	WYŻSZE	17,1%	11,5%
PRZEMOC PSYCHICZNA	PODSTAWOWE	36,2%	25,4%
	ZAWODOWE	35,1%	26,4%
	ŚREDNIE	28,8%	21,5%
	WYŻSZE	21,7%	17,1%

Źródło: Raport z badań RoPSAN dla Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Warszawa 2023

Biorąc pod uwagę kryterium wykształcenia w obserwowaniu przemocy fizycznej i psychicznej wśród swoich najbliższych, na podstawie tab. 5 można zauważyć trend spadkowy tych zjawisk. Największy spadek przemocy fizycznej w swoim otoczeniu zaobserwowali (nie widzieli) badani z wykształceniem podstawowym. W ciągu swojego życia przemoc wśród najbliższych obserwowało 51,4% badanych, natomiast w trakcie ostatniego roku przed badaniem przemoc tą widziało 37% badanych. Przemoc psychiczna wśród najbliższych, była zauważana w okresie całego życia najczęściej wśród osób z wykształceniem podstawowym. 36,2% osób z tej grupy widziało, w ciągu swojego życia, przemoc psychiczną wśród najbliższych. W tej też grupie stwierdzono (tab. 5) największy spadek obserwacji tej przemocy. W ciągu ostatniego roku przemoc wśród najbliższych zaobserwowowało 25,4% badanych, co daje spadek o 10,8%. Najmniejszy spadek obserwacji przemocy tak fizycznej jak i psychicznej stwierdzono w grupie osób z wyższym wykształceniem, odpowiednio o 5,6% i o 3,6%.

Tabela 6. Poczucie bycia osobą doznającą przemocy fizycznej, ekonomicznej, psychicznej (kryterium wiek) ostatnie 3 lata

RODZAJ PRZEMOCY	WIEK	W OKRESIE OSTATNICH 3 LAT (kilka i wiele razy)
PRZEMOC FIZYCZNA	18-24 lat	14,3%
	25-34 lat	10,0%
	35-44 lat	9,1%
	45-54 lat	7,2%
	55-64 lat	12,5%
	65 lat i więcej	13,7%
PRZEMOC PSYCHICZNA	18-24 lat	34,3%
	25-34 lat	14,3%
	35-44 lat	12,7%
	45-54 lat	12,0%
	55-64 lat	17,2%
	65 lat i więcej	16,0%
PRZEMOC EKONOMICZNA	18-24 lat	28,6%
	25-34 lat	17,1%
	35-44 lat	10,9%
	45-54 lat	12,0%
	55-64 lat	15,6%
	65 lat i więcej	16,1%

Źródło: Raport z badań RoPSAN dla Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Warszawa 2023

W tab. 6 zobrazowano odpowiedzi ankietowanych na pytania dotyczące poczucia bycia osobą doznającą przemocy fizycznej, psychicznej, ekonomicznej w okresie 3 lat przed badaniem. Ankietowanych przyporządkowano do 6 grup wiekowych i w nich dokonano podsumowań. W obszarze przemocy fizycznej największe poczucie bycia osobą doznającą przemocy mieli badani w grupach wiekowych 18 – 24 lat i 55-64 lat, odpowiednio 14,3% oraz 12,5% badanych. Najmniejszy odsetek z poczuciem bycia osobą doznającą przemocy odnotowano w grupie wiekowej 45-54 lat, 7,2%. Do podobnych grup wiekowych przyporządkowane jest poczucie bycia osobą doznającą przemocy psychicznej. W grupie wiekowej 18-24 lata takie poczucie ma 28,6% natomiast tych przemocy fizycznej może doświadczać 17,2% osób w wieku 55-64 lat. Najmniejsze poczucie doznawania przemocy psychicznej mają osoby w przedziale wiekowym 45-54 lat. Przemoc ekonomiczna, wg opinii badanych dotyka najbardziej grupy wiekowe 18-24 lat i 55-64 lat, odpowiednio 28,6% i 15,6%.

Tabela 7. Przekonanie o skutecznej pomocy dla osób doznających przemocy domowej od instytucji w Bielsku-Białej

	POLICJA	POMOC SPOŁECZNA	ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	KURATOR SĄDOWY
raczej tak i zdecydowanie tak	69,8%	66,0%	64,3%	50,1%	51,3%

Źródło: Raport z badań RoPSAN dla Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Warszawa 2023

Instytucje zobowiązane do wspierania i pomocy adresowanej do osób doznających przemocy zostały przez respondentów ocenione w badaniach ankietowych. W tabeli 7 widzimy, że największą skuteczność przypisywana jest Policji. Stwierdziło tak 69,8% badanych. Kolejne miejsca na polu skutecznej pomocy dla osób doznających przemocy zajmują pomoc społeczna i organizacje pozarządowe, odpowiednio 66,% i 64,3% badanych. Osób, które nie widzą skutecznych działań w tym obszarze jest w odniesieniu do Policji 30,2% a do kuratorów sądowych 50,3%. Należy podkreślić, że z grona 500 osób badanych opinie tą prezentuje odpowiednio do Policji 151 osób, a do kuratorów sądowych 251 badanych.

Analiza i monitoring działania systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Bielsku-Białej, m.in. w okresie realizacji Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2021-2030 oraz 2021-2023 pozwala wysnuć wnioski, że miasto na prawach powiatu Bielsko-Biała posiada adresowaną do różnych grup odbiorców, bogatą ofertę poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego i prawnego, ofertę interwencyjną, terapeutyczną oraz ofertę programów profilaktycznych, a także promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą. Jednocześnie, mimo że przemoc domowa jest problemem trudnym do zdiagnozowania, jej rozmiary można oszacować na podstawie źródeł rejestrowanych, tzn. danych zebranych od poszczególnych służb i instytucji stykających się z problemem przemocy.

Tabela 8. Rozmiar problemu przemocy domowej diagnozowanego w bielskich rodzinach w ramach procedury „Niebieskie Karty”, a także skala podejmowanych działań w formie pracy socjalnej w związku z podejrzeniem występowania przemocy domowej w latach 2018-2023

l.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Ilość środowisk (nowych oraz we współpracy z poprzednich lat)	538	495	454	415	395	448
2.	Liczba wizyt koordynatorów NK w środowiskach	1278	1199	421, 1787 kontaktów w formie zdalnej	309, 1936 kontaktów w formie zdalnej	502, 2109 kontaktów w formie zdalnej	808

3.	Liczba konsultacji indywidualnych	521	479	327	294	344	349
4.	Liczba Niebieskich Kart-A (które wpłynęły w danych roku sprawozdawczym)	328	305	253	282	262	286
5.	Liczba posiedzeń (spotkań) grup diagnostyczno-pomocowych	1343	1218	1249	1149	1032	1099
6.	Liczba zakończonych „Niebieskich Kart”	309	263	219	201	199	281

Źródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej

Tabela 8. obrazuje rozmiar problemu przemocy domowej w Bielsku-Białej w ramach procedury „Niebieskie Karty”, a także skalę podejmowanych działań w formie pracy socjalnej w związku z podejrzeniem występowania przemocy domowej w latach 2018-2023. Na podstawie zamieszczonych powyżej danych można zaobserwować, że ilość środowisk poz. 1 jak i liczba Niebieskich Kart-A nieznacznie, ale z roku na rok maleje. Odpowiednio ilość środowisk nowych i kontynuacja z poprzednich lat w roku 2018 wynosiła 538, a w roku 2023 wynosiła 448, tj. spadek o 90 pozycji. Natomiast liczba Niebieskich Kart-A w roku 2018 stanowiła 328, natomiast w roku 2023 stanowiła 286. Daje to spadek na przestrzeni 5 lat o 42 karty. Wraz ze spadkiem liczby nowych środowisk objętych procedurą Niebieskiej Karty obserwuje się zrozumiwały trend spadkowy posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych (poz. 5) z 1343 w 2018 r. do 1099 w roku 2023 jak i liczby konsultacji indywidualnych w obszarze przemocy z 521 w roku 2018 do 349 w roku 2023. Również wizyty w środowisku koordynatorów NK (poz. 2) z 1278 w roku 2018 spadła do 808 w 2023 roku. Z zamieszczonych w tabeli 8 danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej wynika, że w Bielsku-Białej występuje tendencja spadkowa w obszarze przemocy domowej. Jednocześnie analizując ww. dane za 2023 r. pojawia się tendencja wzrostowa w stosunku do 2022 r. Może to świadczyć o pojawianiu się tendencji wzrostowej w latach następnych.

Tabela 9. Liczba policyjnych działań wobec osób stosujących przemoc domową i mających na celu ochronę osób doznających przemocy w latach 2014 - 2023

Kategoria spraw/lata	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba postępowań wszczętych z art. 207k.k.	132	125	114	99	116
Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie	113	96	99	75	80
Liczba osób zatrzymanych podejrzewanych o stosowanie przemocy	48	34	44	31	26

Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	135	107	163	109	111
Liczba wydanych nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, zgodnie z art. 15 aa Ustawy o Policji.	x	1	3	1	17

Źródło: Opracowano na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej

Policjanci z Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej są istotnym ogniwem w łańcuchu działań skierowanych na zmniejszenie zjawiska przemocy, w tym domowej. Ustawowe uprawnienia połączone z obowiązkami umożliwiają policjantom działania natychmiastowe i docelowo skuteczne. Podejmowane czynności ujęte w ramy statystyki zostały zamieszczone w tabeli 9. Wraz ze zmniejszaniem się na przestrzeni lat 2019 do 2023 liczby interwencji dotyczących przemocy domowej zmniejsza się tak ilość sporządzonych Niebieskich Kart, jak i ilość osób zatrzymanych w związku z tą przemocą. Ilość postępowań, wszczętych z art. 207 k.k., dotyczących znęcania się, utrzymujących się na porównywalnym poziomie. Zestawiając dane z tabeli 8 i 9 widzimy, że Policja sporządza niespełną połowę Niebieskich Kart. Pozostałe Niebieskie Karty wypisywane są przez inne, uprawnione podmioty.

W celu zapewnienia kompleksowej pomocy osobom i rodzinom w sytuacji kryzysu miasto Bielsko-Biała na prawach powiatu prowadzi Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który przyjmuje również osoby w kryzysie z powodu przemocy ze strony bliskich.

Tabela 10. Ilość bielszczan w kryzysie z powodu przemocy ze strony bliskich, przyjmowana w Podbeskidzkim Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Bielsku-Białej w latach 2018-2023

Liczba		2018	2019	2020	2021	2022	2023
konsultacje indywidualne	kobiety	1416	1424	1287	1317	1346	1320
	mężczyźni	561	553	513	476	510	509
	dzieci/ młodzież	199	225	168	246	306	269
osób z problemem przemocy, które skorzystały ze schronienia w hostelu	kobiety	10	16	12	15	12	15
	mężczyźni	0	0	0	1	0	0
	dzieci/ młodzież	9	21	10	14	13	12

Źródło: Opracowano na podstawie statystyk Podbeskidzkiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Bielsku-Białej

W tabeli 10. przedstawiono dane udostępnione przez Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Bielsku-Białej. Dane te mogą uzupełnić obraz istniejących potrzeb interwencji na terenie miasta wobec problemu przemocy domowej. W latach 2018 do 2023 liczba konsultacji indywidualnych, udzielanych kobietom doświadczającym przemocy zmalała. Na przestrzeni analizowanych lat obserwowano wahnięcia ilości konsultacji. Globalnie ich ilość zmniejszyła się o 96 osób korzystających z konsultacji. Podobny trend, choć zobrazowany mniejszymi liczbowo spadkami zaobserwowano u mężczyzn. Po corocznych wahnięciach, globalnie z konsultacji, skorzystało o 52 osoby mniej. Niepokojącym jest fakt, że na przestrzeni analizowanych lat, obserwuje się trend wzrostowy, w odniesieniu do konsultacji skierowanych do dzieci.

Natomiast podział na płcie z dodatkową grupą dzieci i młodzieży wykazałby liczę osób i ich kategorie, które potrzebowały wsparcia, a z różnych względów korzystały z telefonu zaufania.

Niejednokrotnie doraźnym rozwiązaniem sytuacji przemocowej jest wyjście ze środowiska i szukanie schronienia w hostelu. Jak widać z danych zawartych w tab. 10., na terenie Bielska-Białej takie sytuacje miały miejsce. Najrzadziej, bo tylko raz na przestrzeni sześciu lat, z tej formy schronienia skorzystał mężczyzna. Wśród kobiet i dzieci znacząco wzrosła potrzeba znalezienia schronienia w 2019 r. (może to mieć związek z pandemią) odpowiednio 16 kobiet i 19 dzieci i młodzieży, skorzystało z noclegu w hostelu. W pozostałych latach zapotrzebowania na schronienie w jednej i drugiej grupie kształtowało się na wyrównanym poziomie, rzędu kilkunastu osób rocznie.

Podejmowano również działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową. Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej umieścili 22 dzieci poza rodziną w latach 2018-2023.

Tabela 11. Liczba dzieci, które zostały umieszczone poza rodziną w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową

Kategoria spraw/rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba dzieci odebranych z rodziny	3	1	3	3	0	12

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej

Jak można zaobserwować w tab. 11, od 2018 do 2021 roku liczba dzieci odebranych z rodziny utrzymywała się na podobnym poziomie, w 2022 spadła do zera, natomiast w 2023 r wzrosła do 12 przypadków odebrania dzieci z rodzin w związku z przemocą domową. Fakt tak drastycznego wzrostu powinien zastanawiać i być powodem dogłębnej analizy powodów takiego postępowania.

Zgodnie z kolejnymi Krajowymi Programami Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, nieodłącznym elementem każdego systemu przeciwdziałania przemocy w domowej są oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową.

Tabela 12. Liczba osób stosujących przemoc domową poddanych oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym oraz psychologiczno-terapeutycznym w Bielsku-Białej w latach 2018-2023

Program/rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób, które brały udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie	22	12	10	9	9	8
Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie	11	7	7	4	2	3
Liczba osób, które brały udział w programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc w rodzinie	4	3	4	4	2	3
Liczba osób, które ukończyły program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie	4	3	4	4	2	3

Źródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej

Dane zawarte w tabeli 12., w obszarze liczby osób objętych programami korekcyjno-edukacyjnymi na przestrzeni lat od 2018 do 2023 systematycznie maleje. Relatywnie zmniejsza się też liczba osób kończących takie programy. Natomiast w przeciągu tego samego okresu czasu liczba osób biorących udział, jak i kończących programy psychologiczno-terapeutyczne utrzymuje się na zbliżonym, stałym poziomie.

Miasto Bielsko-Biała, realizując zadania dotychczasowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, corocznie brało udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych. Jednocześnie w ramach dotychczasowego Programu corocznie realizowano szkolenia i superwizje dla pracowników służb systemu przeciwdziałania przemocy domowej, m. in. Zespołu Interdyscyplinarnego, grup diagnostyczno-pomocowych, policjantów, pracowników socjalnych, pracowników placówek oświaty, placówek wsparcia dziennego, placówek opiekuńczo – wychowawczych, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 13. Liczba uczestników grup terapeutycznych oraz w grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej

Program/rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba uczestników grup dla osób doznających przemocy domowej, organizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej	16	35	24	29	33	48
Liczba uczestników <u>grup terapeutycznych</u> dla osób doznających przemocy domowej, organizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej	-	11	8	12	16	26
Liczba uczestników <u>grup wsparcia</u> dla osób doznających przemocy domowej, organizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej	16	24	16	17	17	22

Źródło: Opracowano na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej

Tabela 13. obrazuje wzrastającą na przestrzeni lat 2018 do 2023 potrzebę uczestniczenia w grupach wsparcia i grupach terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej. Na przestrzeni opisywanych lat Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej prowadził zajęcia w takich grupach. Należy podkreślić, że liczba uczestników biorących udział w zajęciach z roku na rok wzrastała. Globalnie wzrosła o 30 osób, co daje wzrost o 300%. Przy zmniejszającej się liczbie Niebieskich Kart (tab.8) świadczy to o rosnącym zainteresowaniu zajęciami w takich grupach. Może też świadczyć o zwiększającej się świadomości społecznej co do skuteczności takich działań, jak też wzrastającej liczbie ukrytych faktów przemocy domowej nie udokumentowanych w Niebieskich Kartach.

Zgodnie z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030 przyjętym Uchwałą nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r., jednostki samorządu terytorialnego mają obowiązek ustalenia populacji rodzin zagrożonych przemocą domową (obszar 1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna, działanie 1.1.2. diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy, powiatu i województwa, w tym w odniesieniu do gmin, ustaleniu odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową).

Całościowy odsetek populacji rodzin zagrożonych przemocą domową na terenie Bielska-Białej w latach 2017–2023 wahał się wobec tego w przedziałach:

- * 2017 r. – od 0,55 % do 12,3 %,
- * 2018 r. – od 0,5 % do 12,3 %,
- * 2019 r. – od 0,46 % do 12,3 %,
- * 2020 r. – od 0,38 % do 12,3 %,
- * 2021 r. – od 0,43 % do 12,3 %,

* 2022 r. – od 0,40 % do 12,3 %,

* 2023 r. – od 0,43 % do 12,3 %.

IV. Rekomendacje, założenia, cele i zadania Programu.

W oparciu o powołane wyżej wyniki badań, wnioski płynące z monitoringu Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2014-2020 i analizę SWOT w Programie na lata 2024-2030, rekomenduje się do realizacji w szczególności:

1. Kontynuowanie długofalowej edukacji społecznej w zakresie racjonalnych i systemowych oddziaływań na postawy społeczne, rozwijanie społecznej świadomości i wrażliwości wobec zjawiska przemocy domowej, promowanie wartości i relacji opartych na konstruktywnych formach rozwiązywania konfliktów i metod wychowawczych wykluczających używanie przemocy.
2. Kontynuowanie informowania społeczności lokalnej oraz osób uwikłanych w przemoc i członków systemu przeciwdziałania przemocy domowej o miejscach i ofercie uzyskania stosownej pomocy w powołanym wyżej zakresie.
3. Systematyczne zwiększanie ilości i różnorodności form oddziaływań profilaktycznych kierowanych do osób zagrożonych przemocą, a także do innych grup adresatów, w szczególności dzieci i młodzieży.
4. Rozwijanie kompleksowej wieloaspektowej oferty pomocowej dla osób dotkniętych problemem przemocy, poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową, a także programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.
5. Zintensyfikowanie oddziaływań na osoby stosujące przemoc domową oraz działań prewencyjnych przeznaczonych dla osób nie radzących sobie z agresją.
6. Tworzenie warunków rozwoju współpracy pomiędzy podmiotami systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności realizacja szkoleń i superwizji dla podmiotów systemu.
7. Cykliczne diagnozowanie zjawiska przemocy domowej na terenie Bielska-Białej oraz monitorowanie i ewaluacja realizacji Programu.

Program w założeniach uwzględnia specyfikę miasta Bielska-Białej, posiadane zasoby instytucjonalne, podejmowane dotychczas działania na terenie miasta oraz szanse płynące z otoczenia. Odpowiada na potrzeby wskazane przez społeczność lokalnej. Zakłada współpracę podmiotów o lokalnym i ogólnopolskim zasięgu działania. Przewiduje monitoring w oparciu o stosowne wskaźniki i ewaluację działań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej. Realizacja zadań Programu odbywać się będzie zgodnie z następującymi zasadami:

1. Traktowanie zjawisk przemocy domowej jako sytuacji wieloaspektowej.
2. Zwiększanie bezpieczeństwa osób doznających przemocy i dzieci stanowi priorytet podejmowanych działań.
3. Zwiększanie świadomości praw osobistych osób doznających przemocy.
4. Interdyscyplinarność w podejściu do konstruowania planu pomocy osobom doznającym przemocy domowej.
5. Poufność zgodna z literą prawa i interesami osób doznających przemocy domowej.
6. Odpowiedzialność członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych za pełnienie swoich ról zawodowych.
7. Ustalanie strategii długofalowego procesu pomagania, nie spontanicznej, dorywczej pomocy.
8. Odpowiedzialne odwoływanie się do zasobów osób doznających i stosujących przemoc. Uznanie prawa dorosłej osoby doznającej przemocy w kierowaniu własnym życiem.
9. Dbanie o dostarczanie rzetelnych informacji.
10. Zasada wyłącznej odpowiedzialności osoby stosującej przemoc za jej stosowanie niezależnie od tradycji i kultury.

Głównym celem Programu jest zwiększenie skuteczności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, a także łagodzenie szkód wynikających ze zjawiska przemocy domowej w Bielsku-Białej. Cel ogólny będzie realizowany poprzez poniższe cele szczegółowe.

Cel 1 - rozwijanie społecznej świadomości i wrażliwości wobec zjawiska przemocy domowej, realizowany będzie w szczególności poprzez zadania:

- 1) organizowanie oraz współuczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach społecznych oraz przedsięwzięciach edukacji społecznej, uwrażliwiających i podnoszących świadomość społeczną na temat zjawiska przemocy domowej i przeciwdziałania mu, promujących wartości rodzinne, relacje oparte na konstruktywnych formach rozwiązywania konfliktów i metody wychowawcze wykluczające używanie przemocy,
- 2) upowszechnianie informacji o naturze problemu przemocy domowej, jej atrybutach, formach, czynnikach ryzyka, możliwościach ochrony i przeciwdziałania przemocy domowej oraz możliwościach uzyskania pomocy na terenie miasta oraz podmiotach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej,
- 3) badanie zjawiska przemocy domowej na terenie miasta Bielska-Białej oraz postaw społecznych mieszkańców miasta wobec zjawiska przemocy domowej.

Cel 2 - rozwijanie profilaktyki przemocy domowej adresowanej do różnych grup społecznych, realizowany będzie w szczególności poprzez zadania:

- 1) przegląd, ocena, dofinansowanie i promocja szkolnych programów profilaktyki przemocy, adresowanych do dzieci, młodzieży i rodziców,
- 2) realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych i „grup problemowych” adresowanych do dzieci, młodzieży, nauczycieli i pracowników żłobków, placówek oświatowych oraz opiekuńczo-wychowawczych dotyczących umiejętności niezbędnych w prawidłowym rozwoju osobistym i społecznym, w szczególności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów, wychowania bez przemocy,
- 3) realizacja programów ukierunkowanych na rozwój i wzmocnienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców,
- 4) wczesne rozpoznawanie i reagowanie na sytuacje zagrożenia przemocą domową.

Cel 3 - zwiększanie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się problematyką przemocy domowej, realizowany będzie w szczególności poprzez zadania:

- 1) organizowanie specjalistycznych szkoleń i konferencji dla pracowników służb, instytucji i organizacji w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy domowej, o charakterze interdyscyplinarnym oraz dla poszczególnych grup zawodowych, m.in. dla pracowników pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, instytucji wymiaru sprawiedliwości, kuratorów sądowych, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 2) superwizowanie pracy realizatorów zadań systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel 4 - zwiększanie dostępności i efektywności pomocy niesionej osobom doznającym przemocy domowej w zależności od ich sytuacji i potrzeb poprzez rozwój różnorodnych form wsparcia socjalnego, pracy socjalnej, poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego, interwencji kryzysowej i psychoterapii, realizowany będzie w szczególności poprzez zadania:

- 1) przeprowadzenie diagnozy potrzeb oraz oceny istniejących zasobów systemu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie miasta wraz z ewaluacją systemu przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej pozostającym w środowisku zamieszkania,
- 3) udzielanie pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej zmuszonym do opuszczenia miejsca zamieszkania,
- 4) dalsze wdrażanie standardów oraz procedur postępowania wobec osób doznających przemocy i stosujących przemoc domową, m.in. procedury „Niebieska Karta” dla pracowników ochrony zdrowia i oświaty,
- 5) uzupełnianie zasobów systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz inspirowanie, wspieranie i promowanie nowych rozwiązań, procedur i instrumentów pracy systemu służących sprawnemu, efektywnemu przeciwdziałaniu przemocy w warunkach lokalnych.

Cel 5 - zintensyfikowanie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową, realizowany będzie w szczególności poprzez zadania:

- 1) realizacja działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc, w tym zastosowanie środków zapobiegawczych (np. nakaz opuszczenia lokalu i zakaz kontaktowania się),

- 2) podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową celem kierowania ich do programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych,
- 3) monitorowanie efektów programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych przeznaczonych dla osób stosujących przemoc domową.

Cel 6 - rozwój zintegrowanego, interdyscyplinarnego, systemu przeciwdziałania przemocy domowej, służącego zwiększeniu skuteczności i dostępności pomocy dla osób doznających przemocy domowej: ochronie osób doznających przemocy domowej oraz oddziaływaniom kierowanym do osób stosujących przemoc domową, realizowany będzie w szczególności poprzez zadania:

- 1) weryfikacja dotychczasowej współpracy podmiotów systemu przeciwdziałania przemocy domowej w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w Bielsku-Białej, uwzględniająca kompetencje i zadania podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na terenie miasta,
- 2) aktualizacja dotychczasowych i wypracowanie nowych procedur współpracy służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej,
- 3) organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji i szkoleń interdyscyplinarnych dla podmiotów systemu przeciwdziałania przemocy domowej,
- 4) aktualizacja i udostępnienie zainteresowanym służbom, instytucjom, organizacjom oraz mieszkańcom miasta informacji o zjawisku przemocy domowej i zasobach systemu przeciwdziałania przemocy domowej, a także monitorowanie realizacji Programu.

Realizacja Programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w Bielsku-Białej na lata 2024-2030 ma wieloletnią perspektywę, niektóre z działań przedstawionych w Programie mają charakter długofalowy, a zatem ich realizacja przeciągnie się na kolejne lata. Podczas realizacji Programu możliwe jest wskazanie nowych zadań w związku z nowym programem rządowym oraz określeniem nowych potrzeb systemu, którego funkcjonowanie poddane będzie monitoringowi. Pełna realizacja celów Programu uzależniona będzie od stopnia zaangażowania wszystkich podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Bielska-Białej. Do opracowania niniejszego Programu wykorzystano dane uzyskane od wielu instytucji i organizacji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz lokalnych i krajowych badań społecznych.

VI. Adresaci Programu:

Adresatami Programu są:

1. mieszkańcy miasta Bielska-Białej, w szczególności osoby zagrożone przemocą domową, osoby doznające przemocy domowej, osoby stosujące przemoc domową, świadkowie przemocy domowej,
2. służby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy domowej, w szczególności osoby, podmioty, instytucje, a także organizacje pozarządowe systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

VII. System przeciwdziałania przemocy domowej w Bielsku-Białej. Realizatorzy i Partnerzy Programu.

Sprawne funkcjonowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Bielsku-Białej zakłada koordynację i spójność działań, w tym dobry przepływ informacji i współdziałanie pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się przemocą domową. Złożona natura problemów alkoholizmu i przemocy domowej sprawia, że w pragmatyce swoich działań pojedyncze instytucje nie są w stanie same wypracować strategii gwarantujących ich rozwiązanie. W Bielsku-Białej funkcjonuje system instytucji, organizacji i służb społecznych, który ma na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej, zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy domowej i dostępności interdyscyplinarnej pomocy im udzielanej, a także zwiększenie skuteczności działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc domową. System ten wymaga doskonalenia i temu służyć ma niniejszy Program.

System przeciwdziałania przemocy domowej w Bielsku-Białej oparty będzie na sześciu filarach. Odpowiedzialnym za prawidłowe funkcjonowanie systemu jest Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej. Pozostałe filary to: podmioty wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego i powoływanych przez niego grup diagnostyczno-pomocowych, instytucje realizujące procedurę „Niebieskie Karty”, instytucje wymiaru sprawiedliwości oraz inne instytucje świadczące interdyscyplinarną pomoc. Wszystkie filary systemu są ze sobą związane, a gdy tego wymaga sytuacja, możliwe jest natychmiastowe podjęcie interdyscyplinarnych, zintegrowanych działań. W centrum systemu znajduje się osoba doznająca

przemocy domowej. Rozwiązanie to ma sprzyjać zwiększeniu prawdopodobieństwa objęcia jej programem ochrony i pomocy, gdy trafi do któregośkolwiek z filarów systemu przeciwdziałania przemocy. System ma zapewnić sprawną komunikację, interwencję, wszechstronną pomoc i wzajemne wspieranie się podmiotów w działaniach zmierzających do ochrony osób doznających przemocy domowej oraz udzielenia pomocy wszystkim osobom uwięzionym w problem przemocy. Rozwojowi systemu służyć ma niniejszy Program, do realizatorów którego należeć będą m.in.: Urząd Miejski w Bielsku-Białej, Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy diagnostyczno-pomocowe, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej oraz organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości: Komenda Miejska Policji, Prokuratura Rejonowa Bielsko-Biała Północ, Prokuratura Rejonowa Bielsko-Biała Południe, Sąd Rejonowy, a w nim m.in. Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej, jak również organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe i inne podmioty, które zostaną wyłonione w trakcie realizacji Programu. Do Partnerów Programu należeć będą m.in.: administracja rządowa, agendy rządowe, media, ośrodki badania opinii społecznej, osoby fizyczne i prawne, wyższe uczelnie oraz instytucje i organizacje wymienione w grupie Partnerów realizacji zadań Programu.

VIII. Zasady finansowania Programu.

Realizacja zadań w każdym z obszarów określonych celami szczegółowymi Programu w przypadku jednostek miejskich uzależniona będzie od wielkości środków finansowych przewidzianych corocznie w budżecie miasta. Zadania Programu zlecone organizacjom pozarządowym będą uwarunkowane wysokością środków finansowych przewidzianych co roku w budżecie miasta, samorządu województwa oraz Programów Ośłonowych, a także kondycją finansową organizacji. Działania ujęte w Programie, należące do zadań administracji rządowej zleconych miastu na prawach powiatu realizowane będą w zależności od zapewnienia środków z budżetu państwa.

Część zadań, m.in. przedsięwzięcia związane z profilaktyką przemocy mogą uzyskać dofinansowanie ze środków własnych gminy przeznaczonych na realizację Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii uchwalanego corocznie przez Radę Miejską. Istnieje również możliwość pozyskania grantów z innych źródeł. Realizacja części zadań nie wymaga dodatkowych nakładów finansowych, stanowiąc wkład własny indywidualnych osób lub poszczególnych podmiotów. Szczegółowy plan wydatków Programu zawierają coroczne uchwały budżetowe miasta Bielska-Białej.

IX. Monitorowanie i ewaluacja Programu.

Realizacja wskazanych wyżej celów Programu będzie monitorowana w oparciu o wskaźniki określone w rozdziale X. przez analizę sprawozdań z realizacji uchwał Rady Miejskiej w Bielsku-Białej, przygotowywanych przez realizatorów corocznie za poprzedni rok budżetowy. Prezydent Miasta Bielska-Białej po upływie każdego roku budżetowego przedkłada Radzie Miejskiej w Bielsku-Białej „Raport o stanie miasta”. Charakterystykę sytuacji wyjściowej zawierają powołane wyżej raporty z lokalnych badań społecznych w zakresie zagrożenia problemem przemocy domowej na terenie Bielska-Białej oraz efektywności działania lokalnego systemu przeciwdziałania problemom przemocy domowej. Ponadto monitoring będzie odbywał się w oparciu o dostępne statystyki oraz badania społeczne, w szczególności zawierające ewaluację realizacji Programu.

Powołane wyżej cele, w związku z przedstawioną naturą problemu przemocy domowej oraz określonymi powyżej uwarunkowaniami kulturowymi i społecznymi tego zjawiska, a także szansami i ograniczeniami prawnymi i organizacyjnymi systemu, mają charakter długofalowy, strategiczny, stąd wykraczają poza rok 2030. Dążenie w kierunku osiągnięcia wskazanych w Programie celów będzie się odbywało jednak w terminie określonym Programem, w oparciu o bieżącą analizę lokalnych potrzeb i zasobów.

X. Harmonogram realizacji Programu.

Cel ogólny: zwiększenie skuteczności działań w obszarze przeciwdziałanie przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, a także łagodzenie szkód wynikających ze zjawiska przemocy domowej w Bielsku-Białej

Cele szczegółowe	Zadania	Realizacja/Działania	Wskaźniki osiągnięcia celu	Realizatorzy i Partnerzy	Termin realizacji
1. Rozwijanie społecznej wrażliwości i świadomości na temat zjawiska przemocy domowej	1. Organizowanie oraz współuczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach społecznych oraz przedsięwzięciach edukacji społecznej, uwrażliwiających i podnoszących świadomość społeczną na temat zjawiska przemocy domowej i przeciwdziałania mu, promujących wartości rodzinne, relacje oparte na konstruktywnych formach rozwiązywania konfliktów i metody wychowawcze wykluczające używanie przemocy.	- organizacja kampanii kierowanych do różnych grup adresatów (osób doświadczających, stosujących i świadków przemocy domowej), - współuczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach i współpraca z innymi podmiotami w realizacji społecznych kampanii edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	- liczba kampanii społecznych, - rodzaj i liczba materiałów informacyjnych upowszechnionych w ramach kampanii, - liczba audycji, spotów radiowych, artykułów prasowych,	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze i Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, inni <i>Partnerzy:</i> administracja rządowa i agendy rządowe, organizacje pozarządowe media, miejskie jednostki organizacyjne, inni	do 2030

	2. Upowszechnianie informacji o naturze problemu przemocy domowej, jej atrybutach, formach, czynnikach ryzyka, możliwościach ochrony i przeciwdziałania przemocy domowej oraz możliwościach uzyskania pomocy na terenie miasta oraz podmiotach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.	- audycje, spoty radiowe, artykuły prasowe, - konferencje, spotkania, - informatory, - popularyzacja działań podejmowanych w ramach realizacji Programu	- liczba audycji, spotów, artykułów, - liczba konferencji, spotkań, liczba uczestników, - liczba informatorów	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej, inni <i>Partnerzy:</i> media, miejskie jednostki organizacyjne, inni	2024-2030
--	--	--	--	---	------------------

	3. Badanie zjawiska przemocy domowej na terenie miasta Bielska-Białej oraz postaw społecznych mieszkańców miasta wobec zjawiska przemocy domowej	-realizacja badań na temat zjawiska przemocy domowej, -popularyzowanie wyników ww. badań	-liczba zrealizowanych badań, -liczba raportów, publikacji, informacji zamieszczonych na stronach internetowych	Realizatorzy: Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, Urząd Miejski, inni Partnerzy: ośrodki badania opinii społecznej, media, inni	do 2030
2. Rozwijanie profilaktyki przemocy domowej adresowanej do różnych grup społecznych	1. Przegląd, ocena, dofinansowanie i promocja szkolnych programów profilaktyki przemocy domowej, adresowanych do dzieci, młodzieży i rodziców.	-przegląd placówek i podmiotów realizujących programy profilaktyczne, -ocena i dofinansowanie realizowanych programów profilaktycznych, -prezentacja programów profilaktycznych przez realizatorów	-liczba podmiotów realizujących programy profilaktyczne, -liczba programów, -wykaz programów do realizacji,	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, jednostki oświatowe, Urząd Miejski, inni <i>Partnerzy:</i> poradnie psychologiczno-pedagogiczne, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, inni	do 2030
	2. Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych i „grup problemowych” adresowanych do dzieci, młodzieży, nauczycieli i pracowników żłobków, placówek oświatowych oraz opiekuńczo-wychowawczych dotyczących umiejętności niezbędnych w prawidłowym rozwoju osobistym i społecznym, w szczególności konstruktywnej komunikacji	-prowadzenie programów profilaktyczno-edukacyjnych, psychoedukacyjnych, „grup problemowych” i warsztatów	-liczba programów i projektów	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, Urząd Miejski Wydział Polityki Społecznej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, Ośrodki	do 2030

	interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów, wychowania bez przemocy.			Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, placówki oświatowe, m.in. szkoły, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, instytucja opieki nad dziećmi do lat 3, organizacje pozarządowe inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, osoby fizyczne i prawne inni	
	3. Realizacja programów ukierunkowanych na rozwój i wzmocnienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców.	-realizacja i współpraca przy realizacji programów profilaktycznych (m.in. psychoedukacyjnych, wspierających, treningów psychologicznych), -szkolenie i wspieranie rodzin zastępczych, szczególnie tych, w których umieszczono dzieci doznające przemocy domowej	liczba podmiotów realizujących programy profilaktyczne, -liczba programów,	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, organizacje pozarządowe, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe,	do 2030

				poradnie psychologiczno-pedagogiczne, osoby fizyczne i prawne, inni	
	4. Wczesne rozpoznawanie i reagowanie na sytuacje zagrożenia przemocą domową.	-identyfikowanie przypadków zagrożenia przemocą domową, -po ujawnieniu przemocy: postępowanie interwencyjne według procedur ustalonych dla poszczególnych podmiotów i grup zawodowych, -dokumentowanie i przekazywanie informacji o ujawnionych przypadkach przemocy właściwym instytucjom	-liczba i rodzaj placówek, w których wdrożono procedury, -liczba zgłoszonych przypadków przemocy domowej, tym liczba przypadków, w których zastosowano procedury,	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki służby zdrowia, oświaty, organizacje pozarządowe, inni <i>Partnerzy:</i> policja, organizacje pozarządowe, inni	do 2030
3. Zwiększanie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji	1. Organizowanie specjalistycznych szkoleń i konferencji dla pracowników służb, instytucji i organizacji w zakresie problematyki	-szkolenie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych, -szkolenie grup	-liczba szkoleń, spotkań, seminariów, konferencji	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, Urząd Miejski, miejskie jednostki	do 2030

zajmujących się problematyką przemocy domową	przeciwdziałania przemocy domowej, o charakterze interdyscyplinarnym oraz dla poszczególnych grup zawodowych, m.in. dla pracowników pomocy społecznej, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, instytucji wymiaru sprawiedliwości, kuratorów sądowych.	zawodowych przeprowadzających interwencje, -szkolenie grup zawodowych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej z różnych perspektyw (m.in. psychoterapia, pomoc prawna, interwencja kryzysowa) -organizowanie spotkań, seminariów, konferencji służących rozwojowi współpracy i wymianie doświadczeń w ramach budowania systemu,		organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, Sąd Rejonowy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Prokuratury Rejonowe, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, placówki oświatowe, Policja, Sąd, Prokuratura, inni	
	2. Superwizowanie pracy realizatorów zadań systemu przeciwdziałania przemocy domowej.	-superwizja w placówkach systemu przeciwdziałania przemocy domowej, -współpraca z innymi podmiotami systemu	-liczba podmiotów, w których prowadzono superwizję,	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, Urząd Miejski, miejskie jednostki	do 2030

		w sprawie superwizji		organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, miejskie jednostki organizacyjne, wyższe uczelnie, inni	
4. Zwiększanie dostępności i efektywności pomocy niesionej osobom doznającym przemocy domowej w zależności od ich sytuacji i potrzeb poprzez rozwój różnorodnych form wsparcia socjalnego, poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego,	1.Przeprowadzenie diagnozy potrzeb oraz oceny istniejących zasobów systemu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie miasta wraz z ewaluacją systemu przeciwdziałania przemocy domowej.	-diagnoza zasobów, -ocena i sporządzenie planu uzupełnienia zasobów	-liczba osób i podmiotów uczestniczących w diagnozowaniu potrzeb,	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje	do 2030

socjalnego, interwencji kryzysowej i psychoterapii				pozarządowe, instytucja opieki nad dziećmi do lat 3, placówki ochrony zdrowia i oświaty, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, miejskie jednostki organizacyjne, wyższe uczelnie	
	2.Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej pozostającym w środowisku zamieszkania.	-podejmowanie procedury „Niebieska Karta”, -interwencja kryzysowa, w tym z wykorzystaniem procedury „Niebieska Karta”, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, w tym psychologiczne, pedagogiczne, prawne, socjalne, -prowadzenie działań interwencyjnych, informacyjnych i doradczych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy domowej, w tym prowadzenie Telefonu Zaufania „Niebieska Linia”, - realizacja programów interwencyjnych oraz terapeutycznych dla osób	-rodzaj i liczba udzielonych porad, -liczba podjętych interwencji kryzysowych, -liczba uruchomionych i zakończonych procedur „Niebieskiej Karty”, -liczba, rodzaj realizowanych programów,	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, instytucja opieki nad dziećmi do lat 3, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe policja, placówki ochrony zdrowia i oświaty, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, miejskie jednostki organizacyjne, inni	do 2030

		doznających przemocy, również przemocy domowej, adresowanych do dorosłych i dzieci, - realizacja programów motywujących do rozwiązywania problemów przemocy domowej,			
	3.Udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej zmuszonym do opuszczenia miejsca zamieszkania	-udzielenie bezpiecznego schronienia osobom doznającym przemocy oraz dzieciom z rodzin z problem przemocy domowej, -zapewnienie stacjonarnej pomocy specjalistycznej,	-liczba osób, którym udzielono schronienia ze względu na przemoc domową, -liczba osobodni pobytu osób doznających przemocy w hostelu POIK, -liczba dzieci krzywdzonych skierowanych do opieki zastępczej, -liczba i rodzaj pomocy specjalistycznej udzielonej osobom doznającym przemocy przebywającym w hostelu, -liczba rodzin, w których skutecznie rozwiązano problem przemocy	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, organizacje pozarządowe, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, miejskie jednostki organizacyjne, inni	do 2030
	4.Dalsze wdrażanie standardów oraz procedur postępowania wobec osób doznających przemocy	-zorganizowanie spotkań w celu ustalenia dotychczasowych i przygotowania nowych	-liczba i rodzaj podmiotów stosujących ujednolicone	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, Urząd Miejski,	do 2030

	i stosujących przemoc domową, m.in. procedury „Niebieska Karta” dla pracowników ochrony zdrowia i oświaty	rozwiązań, w szczególności zaangażowanie do tworzenia procedur placówek służby zdrowia i oświaty, -zbieranie okresowych informacji dotyczących realizacji Programu od realizatorów i partnerów, -przygotowanie wystąpień w sprawie procedur,	procedury udzielanej pomocy osobom doznającym i stosującym przemoc oraz świadkom ze szczególnym uwzględnieniem procedury „Niebieskie Karty”, -liczba interwencji w przypadku ujawnienia przemocy, w tym przypadków, w których zastosowano procedury, z uwzględnieniem „Niebieskiej Karty”, -liczba innych podejmowanych działań (spotkania - liczba uczestników, konferencje, publikacje)	miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe, Beskidzka Izba Lekarska, Beskidzka Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych, policja, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe miejskie jednostki organizacyjne, inne podmioty, inni	
	5.Uzupełnianie zasobów systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz inspirowanie, wspieranie i promowanie nowych rozwiązań, procedur i instrumentów pracy systemu służących sprawnemu, efektywnemu przeciwdziałaniu przemocy w warunkach lokalnych.	-dofinansowanie działalności, a także zakup materiałów i wyposażenia dla jednostek działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, -uzupełnianie zasobów systemu w odniesieniu do wyłaniających się potrzeb w wyniku prowadzenia badań i realizowania zadań	-liczba dofinansowanych podmiotów i przedsięwzięć, -liczba nowych podmiotów i przedsięwzięć uruchomionych w związku z ujawnionymi potrzebami	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze,	do 2030

		programu		Placówki Wsparcia Dziennego, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, policja, organizacje pozarządowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe miejskie jednostki organizacyjne, inni	
5.Zintensyfikowanie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową	1. Realizacja działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc, w tym zastosowanie środków zapobiegawczych (np. nakaz opuszczenia lokalu i zakaz kontaktowania się).	-działania interwencyjne wobec osób stosujących przemoc domową, w tym zastosowanie środków zapobiegawczych	-liczba osób, którym wydano nakaz natychmiastowego opuszczenia zajmowanego lokalu mieszkalnego oraz zakaz zbliżania się	<i>Realizatorzy:</i> Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej	do 2030
	2. Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową celem kierowania ich do programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych	- podejmowanie rozmów interwencyjnych i motywujących wobec osób stosujących przemoc domową celem kierowania ich do programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych	-liczba osób kierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych, -liczba osób, wobec których grupa diagnostyczno-pomocowa wnioskuje do zespołu	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej i grupy diagnostyczno-pomocowe, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, organizacje	do 2030

			interdyscyplinarnego o wydanie skierowania do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową – liczba osób, które zostały skierowane przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, – liczba osób, które przystąpiły do programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową	pozarządowe, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sąd Rejonowy, inni	
--	--	--	--	--	--

	3. Monitorowanie efektów programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych przeznaczonych dla osób stosujących przemoc domową	-liczba działań służących monitorowaniu efektów programów, w tym m.in. informacji przekazywanych Policji i Zespołom Kuratorskiej Służby Sądowej SR	-liczba osób uczestniczących i kończących programy, -liczba osób, które po ukończeniu programów powróciły do zachowań, liczba osób, które przystąpiły do programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, – liczba osób, które ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową, – liczba osób, które uporczywie uchylały się od uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, – liczba osób, wobec których zastosowano karę grzywny w związku z uporczywym uchylaniem się od uczestnictwa w programach	<i>Realizatorzy:</i> Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i inni wyłonieni realizatorzy programów <i>Partnerzy:</i> Komenda Miejska Policji, Żandarmeria Wojskowa, Sąd Rejonowy, inni	do 2030
--	--	--	--	---	---------

			korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, – liczba osób, wobec których zastosowano karę ograniczenia wolności w związku z uporczywym uchylaniem się od uczestnictwa w programach korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, – liczba osób, wobec których zastosowano karę ograniczenia wolności w związku z uporczywym uchylaniem się od uczestnictwa w programach korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową		
6. Rozwój zintegrowanego, interdyscyplinarnego, systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, służącego zwiększeniu	1.Weryfikacja dotychczasowej współpracy podmiotów systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy	-analiza i weryfikacja dotychczasowej współpracy, w szczegółności podczas posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych	-liczba zorganizowanych posiedzeń i spotkań, -liczba sporządzonych wystąpień, -liczba raportów zawierających	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, Urząd Miejski, inni <i>Partnerzy:</i> orany ścigania, Sąd	do 2030

skuteczności i dostępności pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie: ochronie osób doznających przemocy w rodzinie oraz oddziaływaniom kierowanym do osób stosujących przemoc w rodzinie	w Rodzinie w Bielsku-Białej, uwzględniająca kompetencje i zadania podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta.	-ewaluacja systemu	ewaluację systemu	Rejonowy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe i ochrony zdrowia, inni	
	2. Aktualizacja dotychczasowych i wypracowanie nowych procedur współpracy służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej	-zorganizowanie spotkań, przygotowanie wystąpień w sprawie procedur, -zaangażowanie do tworzenia i realizacji procedur w szczególności placówek służby zdrowia i oświaty	-liczba podmiotów stosujących wypracowane, ujednolicone procedury udzielanej pomocy osobom doznającym i stosującym przemoc oraz świadkom przemocy ze szczególnym uwzględnieniem procedury „Niebieskie Karty”, -liczba interwencji w przypadku przemocy domowej, w tym przypadków, w których zastosowano ustalone procedury, ze szczególnym uwzględnieniem	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, organizacje pozarządowe, Placówki Wsparcia Dziennego, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego, Prokuratury Rejonowej, Sąd Rejonowy, Policja, inni	do 2030

			„Niebieskiej Karty”	<i>Partnerzy:</i> placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe miejskie jednostki organizacyjne, inni	
	3.Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji i szkoleń interdyscyplinarnych dla podmiotów systemu przeciwdziałania przemocy domowej	-szkolenie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno- pomocowych -organizowanie spotkań, seminariów, konferencji służących rozwojowi współpracy i wymianie doświadczeń w ramach budowania systemu,	-liczba szkoleń, spotkań, seminariów, konferencji -liczba uczestników szkoleń w podziale na grupy zawodowe	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego, Prokuratury Rejonowe, Sąd Rejonowy, Policja, inni <i>Partnerzy:</i> organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne, miejskie jednostki organizacyjne, inni	do 2030

	4. Aktualizacja i udostępnienie zainteresowanym służbom, instytucjom, organizacjom oraz mieszkańcom miasta informacji o zjawisku przemocy domowej i zasobach systemu przeciwdziałania przemocy domowej, a także monitorowanie realizacji Programu	-audycje, artykuły prasowe, -konferencje, spotkania -informatory, -popularyzacja działań podejmowanych w ramach realizacji Programu	-liczba audycji, artykułów, -liczba konferencji, spotkań, liczba uczestników, -liczba informatorów	<i>Realizatorzy:</i> Zespół Interdyscyplinarny w Bielsku-Białej, Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Placówki Wsparcia Dziennego, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego, Prokuratury Rejonowe, Sąd Rejonowy, Policja, inni <i>Partnerzy:</i> media, miejskie jednostki organizacyjne, inni	do 2030
--	--	--	---	--	---------

Uzasadnienie

Znowelizowana w dniu 9 marca 2023 r. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r., poz. 1673) nakłada na Zespół Interdyscyplinarny realizację działań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej oraz zobowiązuje do opracowania projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej (art. 9b ust.2 pkt 4). Ponadto dnia 15 listopada 2023 r. Uchwałą Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. ustanowiono Rządowy Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030.

Wobec powyższego powstała konieczność podjęcia przez Radę Miejską uchwały w zakresie przyjęcia nowego „Programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej Miasta Bielska-Białej do 2030”.